

Rautalammen Korhoset 1500-luvun alusta 1900-luvun alkupuolelle

Martti Korhonen, Elisa-kirja 2016, 615 sivua

Martti Korhosen sukuluettelo on kolmas vaihe sukumme jäsenten luetteloinnissa. Ensimmäisen luettelon laati Veijo Saloheimo runsaat 60 vuotta sitten 1950-luvun alkupuolella. Se sisälsi vuoteen 1770 asti syntyneet Rautalammin Korhoset. Toisen, vuoteen 1850 asti ulottuvan, kokosi Juhani Korhonen runsaat kymmenen vuotta myöhemmin 1960-luvulla. Tämä kolmas ulottuu jo 1900-luvun alkuun.

Kirja on sitäkin merkittävämpi, koska tekijä ei ole meidän sukuamme, vaan Kainuun Korhosia. Sukututkijana hän on itseoppinut, mutta hänen julkaisujensa määrä on hämmästyttävä. On kirjoja Kainuun Korhosista, Pohjois-Savosta ja -Karjalasta, Kuopiosta ja lähipitäjistä sekä nyt sitten Rautalammita.

Luettelossa on Saloheimon käsittelemältä ajalta noin 1600 nimeä, Juhani Korhosen selvityksen ajalta 6000 nimeä ja kaikkiaan noin 9700 henkilön tiedot. Luettelo sisältää Viitasaaren, Laukaan ja Jyväskylän Korhoset sekä heidän puolionsa ja lapsensa ja lapsien jälkeläisiä myös naiskantaa. Sisältö jäsentyy tavanomaisten sukutaulujen varaan. Niitä on kaikkiaan 1728.

Esitystapa on tiivis. Kuhunkin tauluun on kirjattu syntymä-, vihkimis- ja kuolinajat sekä -paikat. Varsinkin vanhimpien polvien osalta taulut saattavat olla hyvin niukat ja käsittävät vain muutaman rivin. Pääosin tiedot on kirjoitettu sukukirjamme mukaisiksi. Joitakin yksittäisiä lisähenkilöitä on ja muutamissa vuosiluvuissa on muutaman vuoden eroja. Näitä ei ole mitenkään perusteltu niin kuin ei kyllä ole sukukirjassamme. Ovat vain tekijän omia päätelmiä.

Muutaman pistokokeen perusteella sukujohdot ovat oikeat tai siis ainakin sen mukaiset kuin sukukirjassamme ja Wanhan Tuomaan artikkeleissa esitetään. Joissakin kohdin vilahtaa merkkejä vanhojen toisen käden lähteiden käytöstä. Niinpä esimerkiksi Kärkkäälän Korhosten kantaisänä pidetään Mikko Paavonpoika Korhosta s. n. 1617, vaikka Kärkkäälään meni ilmeisesti vasta hänen poikansa Sipi s. n. 1672.

Virhe on ymmärrettävä, sillä Mikkoa on vielä vuonna 1995 ja 1996 pidetty Wanhan Tuomaan jutuissakin Kärkkäälän Marttilan isäntänä, vaikka tämä lienee todellisuudessa ollut samanniminen Mikko Paavonpoika, mutta suvultaan Sumiaisten Kähkösiä. Virhe on myös kovin lievä esimerkiksi

siihen verrattuna, että Saloheimon selvityksessä Kärkkäälän Korhoset johdetaan ihan väärästä sukulinjasta Hautalahdesta ja Sonkarilta.

Martti Korhosen sukuselvityksen erityinen ansio on 1800-luvun jälkipuolen sukulaisten selvittämisessä. Sellaista ei ole kukaan aikaisemmin tehnyt, ei ainakaan julkaissut. Työmäärä on ollut valtava, kun siltä ajalta ei ole olemassa hakemistotietokantoja, vaan tiedot on ollut pakko poimia yksitellen kirkonkirjoista. Ja lisäksi lähes puolet kirjassa mainituista henkilöistä on tältä ajalta. Turhaan tekijä ei kerro tehneensä säännöllisiä kahdeksantuntisia työpäiviä vuosikausien ajan.

Toinen ansio on tyttärien perheiden kirjaaminen. Esimerkiksi vuoden 2016 Wanhan Tuomaan sivulla 6 mainittujen Pentti Ristonpoika Korhosen s. 1805 ja hänen vaimonsa herännäisjohtaja Paavo Ruotsalaisen tyttären Eevan lapset on selvitetty ja yhtä heistä on seurattu vielä kaksi polvea eteenpäinkin.

Kolmas ansio on se, että kun tekijä on tottunut käsittelemään laajoja kokonaisuuksia, niin häntä eivät pitäjänraajat pitele. Esimerkkinä ovat Pielaveden uudisasukkaan Tuomas Korhosen (WT 2016 s. 53) jälkeläiset, joita on seurattu 2–4 polvea, joitakin haaroja aina 1900-luvun puolelle, vaikka olisivat muuttaneet kauemmaksikin suvun kantapitäjistä.

Kirjan on otsikoitu ulottuvan 1900-luvun alkupuolelle, mutta rajaus koskee ensisijaisesti syntymävuosia, sillä kuolinvuosia on vielä 1900-luvun jälkipuoliskoltakin. Tämä ei käy ilmi hakemistosta, sillä siellä on nimen ohella vain syntymäaika. Sen ottaminen mukaan – samoin kuin tehtiin kuuden vanhimman polven sukukirjassammekin – helpottaa kovasti nimihakemiston käyttöä. Paikannimihakemisto on myös perusteellinen. Sitäkin on nelisenkymmentä sivua.

Tämän kirjan myötä Rautalammin Korhosten suku nousee kokonaisuudessaan sukuhistorian kartalle. Joitakin sivuhaaroja on vielä selvittämättä, mutta useimmat sukulaistemme pääsevät kiinni esivanhempiensa juuriin tämän luettelon avulla. Kirja on kenen tahansa saatavissa e-kirjana. Sen saa sekä tietokoneelle että tabletille tai älypuhelimelle. Adoben Digital Edition -järjestelmän avulla sen voi siirtää medialta toiselle. Sähköisen asun ansiosta hinta 7,90 euroa ei ainakaan voi olla esteenä kirjan hankkimiselle. Tilausosoite on <https://kirja.elisa.fi/ekirja/rautalammen-korhoset>. Tilaamiseen tarvitaan useampi näppäimenpainallus, mutta Elisa-kirjan sivut opastavat hyvin.

Hannu Korhonen